

16

0-16

Ser. 165

(4)

8/5

K34 / 5

K. Mps.

1/8

Poetry.

1

Bashimanyana ba mere mehlabana 'malo!
 Ke 'hoeditje ba beshitje letsopa 'malo!
 Ka re k'o rare ntsegele 'malo!
 Ea ntsegela ka dinalantlhana 'malo!
 Ka tsena ka letjing ka bela-bela 'malo!
 Ka ncha kgetloa ea naka le 'huibidu 'malo
 Naka lehuibidu la fetoga soanyana 'malo!
 Soanyana ea fetoga sa maribana 'malo!
 Sa maribana sa makoponchana 'malo!

II

2

Ka re kgomo esho e tla tsoala 'malo!
 Ka ja mohlana ka le tina 'malo!
 Kgatsela ka iphela Katane 'malo!
 Katane moroa Mathibela 'malo!
 Thibela tjeuce di boe 'malo
 Di nee pitsana ea segole 'malo!
 E gotla-gotla le melala 'malo!

'Makoela

Pshe! Makuele sa nya lithokolo
 Senya dipipitla tja ga Malatihela
 Kgomo ga di kate ka mo sehlabeng
 Di chaba kgogoropo moroa 'Mapelo
 Segoko sa Boroa manchacharara
 Ga se ke se loma motho a phologa
 Se fela se loma madiketja tlhogo

3

Mogolo hlaka lea soa
 Ga le soe, go soa serutse
 Serutse sa bo Katiela
 Katiela mohumanti 'a bo ngueta
 Ngueta u tjoa phe? Ke tjoa ga phala
 Ua humanang? Phalana pedi
 Di enoa metse

RM/

Kome: Thari ea ngoana 'ka kololo kotsaana thaba.

Letlabo: Letlabo la la mafula thabeng 'a Theetja letlabo ke letsa ke fula thabeng.

Sethakhu: Sethakhu 'Mamolengoane sa naiea ga se na letlalo.

Phukuo: Ntsobokoane 'a molomo nkgoa ea maphallele ke batsomi. Phukuo ke befile nama letlalo ke ea moreneng.

Phiri: Moroa modungoane 'a shoka maduma tsela a di tseba phiri marakabele 'a dibata, pheri ea sedulo seima.

Pitsi: Ke lenyama la marudu a mphela le pheladi, molomo ke segolo-golo moetse ke lemenemene. Natha e ka sedibelo.

Chukudu: Mauoe 'Mamphetane

5 Phala: Mahuloane a lerita, phala mogogadi a ka, se leboge letsoalo ke leboga lebepe. Se bone phala bohuloana, bana ba phala ke ba baso.

Kgano: Kgano ka kgaoga boloba bolobatjana joa tsena.

Thutloa: Thamagana a thutloa la mese la mebedi thutloa 'a 'Mampuele.

Kuena: Kuena morimami se nkhatela bana ba ka.

Tola: Chipu e ile ke lebelo mohlaba oa re ke nabile.

Thlong: Ke thlong ngoana Makokoba.

Khophane: Khophane se nkgae mafehle.

Oboene: Ke moroa magojobe a moloto dibapala majoeng tja mpona dia sega.

Khudu: Mahudu 'a magampa-gampa motheoana mokotoana oa go tsoala ke badimo le batho.

Kolobe: Ke kolobe magang-gang 'Manakana di ganong. Kolobe di pedi di tharo 'ngue ke leshapa moraga 'ngue ke mashuputjane a ramere.

Polometse: Polometse ke e botse ke ye kgoadi ke ye thamaga, polometse ea morapama ua loma ua aketja.

Kgabo: Diatlana di soana, tudu e tjere kgaetjedi 'a Chuene.

Lepogo: Nkueshilo se lome kea choshetja ke ata mepotlo.

6 Tlhatlhamedupi: Tlhatlha medupi e khuloana sebetlela maru masoana maru a pula ke a maso.

Phorogohlo: Phorogohlo phulela gole, morago bana ba tjeoa, goba ba tjeoago ba tjeoe pile ua go nyaka banguo malope ke morara.

Mokoosi: Segela mokoosi dinama mosehlan'a'mona dira o bona dira di khukhuna.

Mashilo: Mashilo kgomo g'a dishe phatlana oa Boroa ke tjoa mogodumo.

'Makoele:Ke mokoелеkoete mochadibe motho oa 'Maseboto sa naoa!
'Makoele o segang le mathekana a disho, makoele o boletje a re, taba e se tja ntopi.

'Hololo'huto: Morolong motho oa thamo ea le'hutla.

Thaga: Thaga rulela 'abo nong ua se rulele u tla naioa.

Mashianoke: Mashianoke 'a seloana se aga ntlo ka bolatu mathaka a tla ka go tsena.

'Maletsoetsoe: Ke 'Maletsoetsoe a kabele mokaba kabela dinama u se ntjeele bana ba ka.

Pekoa: Ke 'Malekgeresoane 'a bonong ke tsehlana bo moreko.

Mokgoroane: Mokgoroane motiatia ngona 'Metoa ke peloana boshego.

Motšara: Ke ntsara bo dikilana, u dikile u ile kae, ge batho re lema dirokolo.

Mpshe: Ke mpshe ngoana matima mollo mpshe boshego dia fofa mosegare di shia mahlo a batho.

7

Letjoka: Nong e thomo letjoka 'Mamaganabo peka.

Rabulongi: Ke mogofe nong ea bothakga lehukubu; ke hukubu 'Mamogomila a chuene.

Makgohlo:Makgohlo se nyela phagong mohla pula o nyela kae?

Hubela: Hubela o hoetjena, ke hoetje botse joaka nong e botse hubela 'Mamogana sepekoa.

Monoke: Monoke u aketja thaga ua re mabelo Boroa a bodule.

Tsoere: Ke tsoiri thaga leebana.

Kgaka: Kgaka motjere a maruma, kgaka ge e fofa ke e ntso mabala re bona e huile.

Kgaladi: 'Memoshito oa makoa kea bajoa kea aketja.

Maphoko: Nonyana e shoro maphoko nonyana ea phihla gobe.

Tšello: Ngoana mabiletja a bo nong kotsoana bo moreko a tebele mosadi oa thetho ea letloko go sola oa phampharetja.

Nehu: Nehu ka tllhaba dithamaga di choeu ke chaba mabala.

HLEPETSANE

Hlepetsane e be e le morodi oa kgosi. Banenyana ba motse oa gabo ba ne ba e na le mokgoa oa go hlapa ka nokeng. Hlepetsane eena o be a sa ke a lla. Ka tjatji le leng, ba itlhama, ba tjoara le makgaba a bona, a ma botse, a lithutu, ba ea go hlapa. Hlepetsane le eena a ea. Ge ba fihlile ka nokeng ba tjola makgaba a bona, e mong le e mong a epela la gagoe ga lona, la Hlepetsane lona ba le lahlela ka metseng, a sa tsebe. Ea re ga ba tennes ke go hlapa, ba ea gae, e mong le e mong, a shapulla gabe la gagoe, moo a le shupeletjeng gona, ga e le la Hlepetsane, la se ke la bonala. Ba thoma go monyakisha lona, ba re e se be le oetse ka metseng, ge ba le nyaka, ka metseng ba le sobeletsa gae, go-re a se ke a le bona, ba mo tlogela ba ea gae. A re ge a shetje joale a bonoka, goa fihla selo; sa re go ena:- Hle nka go nyakela lekgabe la gago, o ka le tjea. A re ee nka le tjea. Sa tsena ka metsing, sa le nyaka, sa le bona, sa mo fa lona. Ea re ge a tjoana, sa mo soara, sa mo sonyetsa sa mo sonyetsa a shala a nkha a re fong! A bile a metje boea joa selo seo. A tloga a ea gae, e le boshego. Ge a fihla a kokotela mage a re: 'Ma mpulele, ke sonyelitje ke se selo, kea nka, ke le letsatsi, ke le lelaka, ke le mohlepetsane oa 'Ma, ke bolaoa, ke tlala, mma oethoe.

'mage a re: Ngoana ka, ga ke go bulele, u sonyelitje ke selo, oa nkha, o le letsatsi, u le lelaka, u le mohlepetsane oa mma ke bolaoa ke tlala mma oethoe. A ea go papage, goa ba joale. Le molomo oage, 'Mansage, mamogoloage! Go fihlang a ea go kokoage, 'Mammage a re: Koko mpulele ke sonyelitje ke selo ke a nkha, ke le letsatsi ke le lelaka, ke le mohlepetsane, oa 'ma, ke bolaoa ke tlala 'ma oetho. Koko age a 'mulela, a mmutsisa gore Hlepetsane ge e le joale ke ge a u le joang? Hlepetsane a mo phetela litaba ka moka, le goba bo 'mage le papage ba ganne go mmulela. Ke moo koko age a tjereng mosta a ea nokeng, a apesa metse a mo hlapisha 'me Hlepetsane a boea e le kgarebe e botse e tsehlana, e se nang boluma papage ge a ekoa goba Hlepetsane o blatsoitjoe o buetse o botse a tla go 'mitja! Koko age a gana nae. A ba a mo nyalisha a ja mapega a gage.

P.S. Ke gore gohle mo e kokoteleng u tjamile a pheta moshana ea gage,
a re mpulele:

Ba mo araba ka go re, ga ke go bulele:

U sonyelitje ke selo ua nkg

U le letjatji u le lelaka

U le mohlepetsane oa mma ke bolaila ke tlala mma oetho.

Ke sonyeditje ke selo ke selo kea nkg

Ke le letsatsi ke le lelaka ke

le Mohlepetsane oa 'ma ke bolaea

Ke tlala 'ma oetho.

9

Nonoane II

Ngoan'a kutu ea morula

Moshimanyana e mong 'mage a mo roma ga Makgoloage gore a se go
mo tjeela sehlare a ea. Makgoloage a mo fa a ba a mo laea gore a
se ke a se ja. Eena a se ja ea ba oa emara. Ge a fihla gae
a re go 'mage makgolo o re ga se gona. Eaba o ea malishong, a
belega (tsoala) ngoana a 'mea ka phagong ea morula, a ea gae.
Gosasa a ea malishong, a fihla moruleng a re:

Ngoan'a ka, ngoan'a kutu ea morula,

Nko lle, nko lle re go kue,

Nko lle ngoan'a hlare sa makholo,

Nko lle, nko lle re go kue,

Nko lle ngoan'a Sememeruane,

Nko lle, nko lle re go kue.

Ngoana a re ngoa! Ngoa!

'me a re: Sa'mateliatete, sa'matedi sa'mateliatete, sa'mateli!

Lipuli le linku ka moka li khane. E be oa mo tsea a mo anyeshe, a
'mushetje ka phagong a se gae. A no lia joale, go fihlela ka
tjatji le leng, monna e mong a moko. Moshimanyana a re go tloga,
monna a shala a e ea, a huetja ngoana ka phagong ea morula; monna
a re go fihla a bolela. Eaba ka gosasa ba ea ba mo tsea.

Mosegare mohemanyana a ea, a fihla a epela joaka mehla, a re:

Ngoan'a ka,

Ngoana kutu ea morula,

Nko lle, nko lle re go kue

K34 / 5

10 Nko lle, ngoan'a hlare sa makgolo,

Nko lle, nko lle re go kue,

Nko lle nko lle ngoan'a Sememeruane,

Nko lle, nko lle re go kue

Goa re tuu! A thoma gape.

Ngoan'a ka, ngoan'a kutu ea morula, nko lle, nko lle re go kue

etc. goa re tuu! A thoma gape, a lla, empa a se ke a arabioa ke
motho. Baba ua bula, a huetja go sena selo a lla, a ba a ea gae.Ge a fihla gae, a tihoaela lipuli tja gage, a ea ka gae, a lula
ka moshing a lla. 'mage a re: "Boela ka mo". A boelag a tjea

Serunula, a ea naso. A no lla.. Mmage a re: "U llelang", a re

ke bolaoa ke mushi. Ga ba 'mage o re: E ea go tja mogopo oa

papago ka ntlong. A ea a huetja ngoana a sega a se sa lla. Ba re:

U segang? A re: Ke sega le mogopo oa papa. Ba lemoha go ba o

bone ngoana.

Ke ono ea moselana oa nkotana.

11

Nonoane III

Banenyana le Ledimokgope banenyana ba be ba raloka
mantloaneng go ena le e mong eo ba beng ba sa mo rate, a ne le
lekhoekhoe. Ka tjatji le leng ge ba raloka goa tjoela ledimo
le ehlamile ka lipheta tja mehuta-huta la fihla la ba ralosa, ba
thaba ba raloka le lona ba le bitsa Jimu, monna oa rena. La tloga
le tjama le bina, ba le latela go fihla le ba le fihla motseng
o mogolo, oo le lleng batho ba oona. La ba tsencha ka ntlong o
kgolo eo e kgabishitjoeng ka lipheta le bona ba fega tja bona.
Ka ge e be e le boshego ba robala. Gosasa la ba bitja la re:
etlang ke eo le binela. Ge le bina le re chabang ke se le chume
bagatja ba ka. Le bina le etla go bona. Le thume e mong ka leino,
a re: Jo! Jo! Ua mpolaea! Le re nxanxabe mogatjaka, e re ke go
ishe ka mo, ba ee go go alafa. Le mo ishe ka leopeng, ka mo le
jelang batho ka gona, le fihle le 'molae, le mo je, le tlishe
lipbeta tja gage le re: Ke tla li beea ka ntlong o tla re go fola a
li apara. La no ba lia joalo go fihlela le re go tjea e mong
Khoekhoane, a le khukhonetja, a hoetja le sa mo phetla molala,

RM/

molala, ngoanenyana a lutje a re: Jo! Jo! Se mpolase
mogatjaka! La 'molasa, la mo ja. Khoekhoane ge a fihla go ba
bang a ba botja ba se ke ba mo kgolosa. Ba ba ba mo roga ba re:
U bona ge o sa none u re, Jimu o ja batho, go ea gona o be o ea kae?
Re no go botja re re shala gae. Tlogela koa Leshiloana tooe!
E mong a re: Batho o ea reresha na lena le re batho, mola ba
nong go ea ga ba fole? Nka be ba buile khale. Ba be ba shetje
ba le bane. Mosegare, Jimu o be a sa hloe nabo; a ile go ba
tsemela liphoofolo tjeo a ba fepang ka nama ea tjona. Ka tjatji
leo a ea go bitsa Malimo a mang, ba re ge a tlogile, ba shala
ba ea ka leopeng leo a ishitjeng ba bang ka gona ba huetja
marapo a manchi le madi. Ba tloga ba tjea lipheta tja bona, ba
chaba! Ba tjene le pheta e ngue e nang le nakana. Ba ea, ba ea,
ea re ge ba le kgole, nakana ea Jimu ea thoma go lla, ea re fsheeree
!!! Nakana ea Jimu ba ile!! Jimu ga a ekoa, a re: Go a mang,
ba ile! Ke koa nakana ea ka. Madimo a fetoga litau tja ga
Bamalitsi, tja ba latela. Ga e le nakana eona ea ema phetelela,
ba re rea e kgaola ba e lahle, e boe, e no bitja. Ba re, ge ba
gadima morago ba bona Madimo a le khausi. Khoekhoe a bona molete
oa thakalu, a tsena. Ba bang ba feta ba huetja pele, noka e
tletse. Ba khaola pheta ba e lahlela ka nokeng. Ba re: "Segoagoa
khupa metsi re tsele"! Segoagoa sa re: "Metsi ga se esho, kea bo
Lesele". Ba khaola e ngoe ba e lahlela, ba re: Lesele, khupa
metsi re tsele". Lesele la re: "Metsi ga se esho, ke a bo Kubu".
Ba lahlela e ngue, ba re: "Kubu khupa metsi re tsele". Kubu ea
khupa, ba tsela. Litau tja fihla, e ngue ea tabogela ka metseng
e tjeoa.

13 Tja goma tja re re fata molete oa thakalu tja huetja o
shibile tja boela gae. Khoekhoana a tjoa a huetja noka e fitile,
a tsela, a fihla gae. A re a sa anega, a anegela ba bang, bale
ba fihla bale a beng a e nabo.

Ke eno ea moselana oa nkotana.